

Prefață

Pe fondul unui proces continuu de globalizare, proces susținut și de progrese majore pe linia tehnologiei informațiilor și comunicațiilor, am asistat la lărgirea ariei de influență a actorilor economici ce operează la nivel mondial. În acest context, mai întâi diplomația comercială și, ulterior, diplomația economică au devenit instrumente importante pentru sprijinirea comunităților de afaceri în timpul procesului de internaționalizare, dar și ulterior.

În contextul globalizării, diplomația comercială a căpătat noi rezonanțe. Globalizarea obligă la interconexiuni puternice între politica economică și celelalte componente ale politicii externe ale unui stat (știință, cercetare, dezvoltare, inovare, tehnologie, IT). Realitatea a demonstrat că sinergia politicilor externe poate aduce beneficii economice suplimentare. Asistăm astfel la o abandonare a diplomației comerciale clasice în favoarea unei diplomații economice integratoare, mai bine adaptată contextului contemporan. Principalul argument al focalizării pe diplomația economică îl reprezintă preocuparea tuturor statelor lumii pentru o amplasare cât mai „comodă” în harta prosperitate-stabilitate.

Diplomația economică își asumă roluri multiple ținând cont de pilonii orientărilor macroeconomice ale statelor lumii. Noua diplomație integrează în sfera preocupărilor sale aspecte privind: creșterea economică și ocuparea forței de muncă; dezvoltarea bazată pe cunoaștere și inovare; creșterea investițiilor și revigorarea startup-urilor; economia ecologică și descoperirea de noi surse de energie; branding-ul de țară; funcționarea eficientă a agențiilor de sprijin responsabile cu relațiile externe.

Diplomația economică se adaptează la traiectoriile de bază ale dezvoltării globale. Ea trebuie să funcționeze eficient într-o societate informatizată și tehnologizată ce permite schimbul de informații în timp real. Acest lucru nu înseamnă doar *promovarea exporturilor*, ci și *promovarea dezvoltării* și, dacă este posibil, identificarea soluțiilor *win-win*.

Cercetările au relevat că o fragmentare a lumii globalizate este posibilă. Una dintre sarcinile pe care trebuie să și-o asume diplomația

economică este crearea unui echilibru stabil între economiile puternice și economiile statelor în curs de dezvoltare. Capacitatea de adaptare a țărilor la coeziunea economică va fi factorul cheie pentru menținerea competitivității pe piața mondială.

Pentru statele mici, rolul diplomației economice este vital pentru integrarea în relațiile economice internaționale. Funcționarea complexă a unui guvern, fără a neglija cooperarea cu sectorul privat, trebui să fie în acord noile cerințe interne și externe. Intensificarea preocupărilor privind educația, economia bazată pe cunoaștere și progresele tehnologice pot spori puterea unui stat mai mult decât câștigurile teritoriale.

Din punct de vedere economic, fiecare țară își fundamentează activitatea pe doi piloni: capacitatea de a crea bogăție și capacitatea de a distribui bogăție. În noua eră, bogăția nu se mai limitează la aspectul tangibil (material), ci integrează și capacitatea de a dezvolta acele elemente intangibile/invizibile care stau la baza societății (cultură, cercetare, inovație etc.).

Postulatul lui Fr. List (*forța de a crea bogății este infinit mai importantă decât bogăția însăși*) își dovedește încă o dată valabilitatea. Bogăția în sine nu este un instrument-cheie al puterii; atuul puterii îl reprezintă colectarea strategică a informațiilor, prelucrarea și transferul acestora în timp real către destinatari relevanți.

Diplomația economică are capacitatea de a crea valoare pentru toți partenerii. O strategie eficientă de diplomație economică nu trebuie să vizeze doar modul în care resursele organizatorice, abilitățile și competențele unui stat pot fi combinate pentru a adăuga valoare propriei națiuni. Acesta ar trebui să ia în considerare, deopotrivă, modul în care un stat răspunde la politicile (inclusiv diplomația) altor state. Mai mult, o diplomație economică modernă trebuie să identifice sectoarele/domeniile cu cel mai mare potențial (de creare de valoare), sectoare/domenii ce pot fi valorificate superior la nivel internațional sau chiar mondial.

Crizele și încetinirea economică globală au pus presiune asupra responsabilității și funcționalității diplomației economice. Ultima criză financiară a subminat paradigma diminuării rolului statului în economie; dovada a reprezentat-o intervențiile guvernamentale în sectorul financiar. Criza a întărit suveranitatea statului și a limitat autonomia

pieței și a elitelor financiare. Efectele la nivel economic nu au întârziat să apară și nu doar la nivelul statelor responsabile de criză. Interconexiunile economice globale (în creștere) au sporit ponderea problemelor economice și comerciale în domeniul politicii externe și de securitate. În acest context, integrarea diplomației economice în nucleul preocupărilor de politică externă și-a dovedit încă o dată necesitatea.

Subscriem opiniilor deja formulate conform cărora eficacitatea diplomației economice este condiționată de: a) cooperarea eficientă a instituțiilor guvernamentale și neguvernamentale; b) calitatea activității agențiilor/instituțiilor care funcționează în sprijinul promovării exporturilor și investițiilor străine directe; c) calitatea și structura rețelelor reprezentanțelor profesionale din străinătate, care servesc drept puncte de servicii pentru întreprinzători (J. Stouracova, *Economic diplomacy*, 2013). Cercetări empirice recente au analizat corelațiile existente între variabila dependentă (diplomația comercială) și variabile independente precum aranjamentele organizaționale, aptitudinile și stilul diplomaților comerciali/economici și au adus dovezi favorabile.

Diplomația economică obligă la asumarea responsabilității atât de guverne, cât și de corporații. Guvernele își asumă obiective de integrare economică internațională, căutând astfel să susțină creșterea și ocuparea forței de muncă; corporațiile acordă din ce în ce mai multă atenție internaționalizării afacerii și asta nu doar sub prezumția maximizării câștigurilor.

Într-o lume multipolară, echilibrul puterii se sprijină astăzi mai mult pe factorul economic și prea puțin pe factorul militar. Resursele tactice frecvent utilizate de către diplomația economică sunt sancțiunile și recompensele financiare. Constrângerea și convingerea (din rațiuni economice) sunt uzitate pentru a duce la îndeplinire diferite obiective politice. Dincolo de acest aspect tehnic însă, obiectivele pentru care diplomația economică există ca ramură de sine stătătoare a diplomației sunt mai complexe: reprezentarea intereselor naționale; coordonarea politicilor comerciale, respectiv aplanarea divergențelor comerciale; facilitarea negocierilor între parteneri (sau posibیلی parteneri) pentru încheierea de tratate și înțelegeri comerciale; supravegherea restricțiilor de export/import; reprimarea actelor restrictive de concurență; negocierea

liberalizării fluxurilor internaționale; promovarea colaborării în domenii conexe dezvoltării economice (protecția mediului, cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică); diriguirea asistenței financiare pentru zonele defavorizate; creșterea nivelului de trai în țările partenere etc.

Pentru a aduce la împlinire toate aceste obiective, diplomația economică are nevoie de un personal cu o înaltă ținută morală și profesională capabil să monitorizeze aplicarea unor politici externe de interes strategic (vizând nu doar aspectele pur economice, ci și pe cele legate de știință, cercetare, dezvoltare, inovare, tehnologie, IT).

Problema diplomației economice într-o lume globalizată este abordată în numeroase publicații autohtone și străine. Cu toate acestea, studii relativ recente relevă că literatura privind diplomația economică (și chiar cea comercială) este încă în fază incipientă.

Lucrarea distinsului profesor Nasty Marian Vlădoiu – *Diplomația economică – genotip al diplomației comerciale* – este mai mult decât oportună, contribuind la o mai adecvată cunoaștere a rolului diplomației în „noua economie”. Lucrarea sintetizează rezultatele studiilor de profil și dezvoltă un cadru original care integrează dezbateri privind societatea viitorului, perspectivele diplomației, guvernarea inteligentă, rolul actorilor cu sau fără investiții oficiale, conduita morală și profesională a acestora oferind posibilitatea cititorului de a-și creiona o imagine cu privire la cele două fațete ale diplomației: comercială și economică.

Preocupat de surprinderea transformărilor la nivel global autorul realizează o primă incursiune în experiențele economice mondiale, relevând câteva considerații privind societatea viitorului mai întâi din perspectiva diplomației comerciale și apoi din perspectiva diplomației economice.

Pentru a pregăti terenul unor dezbateri punctuale privind diplomația comercială și cea economică, autorul invită cititorul la o incursiune în diplomația modernă. Alternanța abordărilor (retrospectiv/prospectiv, individual/global, general/specific, modern/clasic, autohton/străin) relevă preocuparea autorului de a transmite cât mai multe informații trecute prin filtrul rațiunii unui avocat, profesor și ombudsman de carieră. Lucrarea devine astfel un canal de comunicare și împărtășire a experienței autorului în domeniul diplomației.

Poziționarea autorului față de diferite idei/situații/contexte personalizează și dă originalitate lucrării. Apreciabilă este și preocuparea autorului pe linia propunerii și validării de noi concepte și noi structuri sistemice care să răspundă unei societăți în permanentă transformare. Un exemplu în acest sens este introducerea conceptului de *diplonomie economică*, fiind prezentat semantic (*diplo* = dublu, *nomie* = administrare, guvernare), conceptual (dublă guvernare, dublă administrație, dublă distribuție rațională, normă dublă) și funcțional (în slujba interesului economic național, dar și bilateral).

Fără a puncta explicit că totul se face cu oameni și pentru oameni, în finalul lucrării autorul prezintă principalele aspecte privind protocolul și eticheta în diplomația economică, subliniind importanța limbajului, corespondenței și comunicării.

Lectura cărții prilejuiește un sentiment de împărtășire a unei bogate experiențe. Sintezele, abordările personalizate, contribuțiile proprii și exemplele oferite pot fi utile unei cooperări constructive între state, autorități guvernamentale, reprezentanți ai mediului de afaceri și societatea civilă.

Dr. Ec. Radu Golban